

Zwangerschapsprotocol COG-mbo

Colofon

Instemming door het ROCD op:

15 juni 2021

Opgesteld door:

Adviesteam (Algemeen Beleid)

Betrokkenen:

Coördinatoren Studentenzorg

Studenten

Adviesteam

Deel 1 – Beleidsnotitie.....	4
Introductie.....	4
1.1 Achtergrond.....	4
1.2 Geoorloofd verzuim.....	5
1.3 Verlof.....	5
1.4 Mogelijke studievertraging - Studentenfonds.....	6
1.5 Bindend Studieadvies	6
1.6 Onderwijsovereenkomst (OOK)	6
Deel 2 – Proces van ondersteuning.....	7
Ondersteuning zwangere student.....	7
Ondersteuning studerende ouder.....	9
Bijlage 1 – Zwangerschapsplan.....	11
Bijlage 2 – Checklist plan zwangerschap	13
Bijlage 3 – Ondersteuning en tips voor zwangere studenten	14

Deel 1 Beleidsnotitie

- 1.1 Achtergrond
- 1.2 Geoorloofd verzuim
- 1.3 Verlof
- 1.4 Mogelijk studievertraging
- 1.5 Bindend Studieadvies
- 1.6 Onderwijsovereenkomst

Deel 2 Proces

- 1. Ondersteuning zwangere student
- 2. Ondersteuning studerende ouder

Bijlagen:

- 1. Zwangerschapsplan**
- 2. Checklist plan zwangerschap**
- 3. Ondersteuning en tips voor zwangere studenten**
- 4. Plan studerende ouder**

Deel 1 – Beleidsnotitie

Introductie

1.1 Achtergrond

Op 1 augustus 2020 is de Wet versterken positie mbo-studenten ingetreden. Deze wet beoogt via een zestal maatregelen de positie van de mbo-student te versterken. De invoering van het mbo studentenfonds en de mbo-verklaring is opgeschoven naar 1 augustus 2021." De wet richt zich enerzijds op mbo-studenten in meer kwetsbare posities, en anderzijds op alle mbo-studenten. Iedere jongere, ongeacht zijn of haar financiële of persoonlijke situatie, moet de kans krijgen om onderwijs te volgen en daarbij het maximale uit zichzelf te halen.

Zwangere mbo-studenten kunnen op een aantal terreinen tegen vraagstukken aanlopen die met dit protocol kunnen worden beantwoord. Hieronder worden een aantal landelijke aanleidingen genoemd om deze groep te ondersteunen

- Deze groep ervaart via de wettelijke regels te weinig erkenning omdat zij zich moeten ziekmelden of uitschrijven om niet als "ongeoorloofd verzuim" aangemerkt te worden als zij in verband met zwangerschap en bevalling langer afwezig zijn. Daarmee voelt deze doelgroep zich niet erkend zoals zwangere werknemers dat wel zijn via een wettelijk zwangerschaps- en bevallingsverlof.
- Ook werd hun situatie niet specifiek benoemd als omstandigheid die moet worden betrokken bij het afgeven van een bindend studieadvies (BSA), zoals in het hoger onderwijs al het geval is. Dit is inmiddels aangepast. Evenmin is zwangerschap een onderwerp waarover afspraken moeten worden gemaakt in de onderwijsovereenkomst (OOK), terwijl andere situaties waarbij een langere studieduur wordt verwacht of specifieke begeleiding nodig is, bijvoorbeeld in geval van een handicap, hier wel in staan.
- Zij ervaren vaak onvoldoende of geen medewerking, erkenning en begrip van instellingen om flexibel met het onderwijs(programma) om te gaan, zoals verlofregelingen, extra examenmomenten of inzet van faciliteiten.
- Op lang niet elke instelling zijn specifieke regelingen voor zwangere studenten noch is op elke instelling een zwangerschapsprotocol aanwezig waarin staat aangegeven welke faciliteiten op school aanwezig zijn voor zwangere studenten. Als er wel een protocol of regeling is, is deze vaak niet eenvoudig te vinden. Dit leidt tot onduidelijkheid en onzekerheid bij deze doelgroep.

Zwangere studenten hebben meer dan gemiddeld moeite om de studie (op tijd) af te ronden. Uit een studie van het CBS en DUO blijkt dat mbo-studenten die tijdens hun opleiding een kind hebben gekregen gemiddeld een paar maanden langer over hun opleiding doen en dus vertraging oplopen. Daarnaast blijkt dat 17% van de mbo-studenten die tijdens de opleiding een kind hebben gekregen stoppen met hun opleiding zonder een diploma te behalen. Bij de rest van de mbo-studenten is dit 11%.

In dit protocol staan de rechten, plichten en faciliteiten van en voor zwangere mbo-studenten binnen COG-MBO.

1.2 Geoorloofd verzuim

Als een student zwanger is, moet zij gewoon naar school. Zwanger zijn en het hebben van een kind zijn geen redenen om thuis te blijven. Vergelijk het met de situatie van iemand die werkt. Wel moet in gesprek worden gegaan met de student om een plan op te stellen (zie hoofdstuk 2).

Het opnemen van vrije dagen voor zwangerschaps- en bevallingsverlof is een geldige reden voor afwezigheid. Zwangerschapsverlof valt onder geoorloofd verzuim en moet, via de Slb'er, worden aangevraagd bij de teamleider. Dit betekent dat studenten vanwege zwangerschap en bevalling geoorloofd 16 weken afwezig mogen zijn en 20 weken bij een meerlingzwangerschap. Hierdoor krijgen zwangere mbo-studenten feitelijk recht op zwangerschaps- en bevallingsverlof (zie de voorgestelde wijziging van artikel 8.1.7, negende en tiende lid, WEB van het wet).

1.3 Verlof

Op een moment gaat de student met zwangerschapsverlof. De student heeft recht op 16 weken zwangerschapsverlof (20 bij een meerling). Dit is 6 weken (of 10 weken bij een meerling) voor de datum waarop het kind wordt verwacht (uitgerekende datum). Dit moet goed vastgelegd worden in het zwangerschapsplan (zie hoofdstuk 2) en worden bewaard in het Student Informatie Systeem (SIS). De uiterste datum dat de student met zwangerschapsverlof kan gaan is 4 weken voor de verwachte bevallingsdatum. Van deze datum moet een bewijs worden toegevoegd aan het zwangerschapsplan. Dit bewijs kan door de student aan een verloskundige of specialist worden gevraagd. Is dit niet mogelijk dan kan de jeugdarts hiervoor worden ingezet.

Voorbeelden invulling zwangerschapsverlof:

- Verlof 4 weken voor de bevalling
➔ *Na de bevalling nog recht op 12 weken.*
- Verlof 8 weken voor de bevalling
➔ *Na de bevalling nog recht op 8 weken.*

Wordt een kind te vroeg geboren dan wordt het niet opgenomen verlof van voor de bevalling opgeteld bij het recht op verlof na de bevalling;

Wanneer het kind te laat wordt geboren dan betekent dit niet dat het verlof na de geboorte wordt ingekort.

Voor studenten die vader worden is het verlof bij de geboorte van een kind 5 dagen (sinds 01-01-2019) Vanaf 01-07-2020 is dit verlof uitgebreid met 5 weken in de eerste zes maanden na de geboorte.

Ouderschapsverlof

Vanaf 02-08-2022 krijgen zowel vaders als ook moeders 9 weken verlof in het eerste jaar na de geboorte van hun kind.

Bij de opname van de verlofweken gaat COG-MBO uit van het opnemen van volledige dagen met een maximum van het aantal weken dat daarvoor staat.

Na het verlof

Als de student na afloop van het verlof weer naar school komt worden de afspraken die zijn gemaakt in het begeleidingsplan opgepakt. Hoe worden school en de zorg voor het kind gecombineerd? Is een aangepast programma mogelijk (zie hoofdstuk 3).

1.4 Mogelijke studievertraging - Studentenfonds

Tijdens je zwangerschap moet je veel regelen. Lichamelijk en geestelijk kan het lastig zijn om de aandacht aan school te besteden die daarvoor noodzakelijk is. Dit kan leiden tot studievertraging. COG-mbo vindt het belangrijk dat zwangerschap en bevalling geen reden moet zijn om andere studiekeuzes te maken. Om deze reden vergoedt COG-MBO (een deel van) de kosten die een zwangere student en/of een student die is bevallen vanwege studievertraging heeft (gemaakt). Om te bepalen of je als zwangere student aanspraak kunt maken op het studentenfonds moet je aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden staan omschreven in het Studentenfonds. Hierin is ook opgenomen waar de partner van een zwangere student of een student die vader wordt en te maken heeft met studievertraging recht op heeft.

1.5 Bindend Studieadvies

De persoonlijke omstandigheden die nu al volgens de wet in acht moeten worden genomen bij het bindend studieadvies (BSA) in het mbo worden aangevuld met 'zwangerschap'. Dit houdt in dat bij het geven van het Studieadvies, zwangerschap meegenomen wordt als zijnde 'persoonlijke omstandigheden' die invloed kunnen hebben op dit advies. Hiermee wordt aangesloten bij de wet- en regelgeving in het hoger onderwijs waarin in artikel 7.8b, zevende lid, van de WHW een vergelijkbare bepaling is opgenomen (zie de wijziging van artikel 8.1.7a van dit wetsvoorstel);

1.6 Onderwijsovereenkomst (OOK)

In de Onderwijsovereenkomst (OOK) wordt verwezen naar dit protocol, zodat niet in elke onderwijsovereenkomst apart de rechten en plichten voor zwangere studenten hoeven worden opgenomen (zie de voorgestelde wijziging van artikel 8.1.3, derde lid, WEB van het wetsvoorstel).

Deel 2 – Proces van ondersteuning

Ondersteuning zwangere student

Iedere student binnen het MBO die zwanger is maakt een individueel plan met haar Slb'er. In dit plan worden afspraken vastgelegd over:

- Afwezigheid
- Verlof
- Terugkeer opleiding
- Eventuele afspraken wanneer afgeweken wordt van het standaard onderwijsprogramma

Het proces

1. Student geeft aan bij haar Slb'er dat ze zwanger is.
2. Slb'er meldt dat de student zwanger is bij verzuimcoördinator.
3. Slb'er vult zwangerschapsplan in en legt dit vast in SIS.

Er wordt vastgelegd:

- wat de uiterekende datum is (verklaring van arts of verloskundige);
- wanneer de student met verlof gaat;
- hoe de communicatie tijdens de zwangerschap met de Slb'er zal verlopen;
- hoe de Slb'er op de hoogte wordt gehouden van ontwikkelingen omtrent bezoeken verloskundige.

Er wordt besproken:

- welke gevolgen de zwangerschap kan hebben voor aanwezigheid op school;
- waar de student zelf verantwoordelijk voor is;
- waarvan de student gebruik kan maken (gesprekken loopbaancoach, ondersteuning studentzaken, maatje in de klas, enz);
- wat de verwachting van de student is met betrekking tot begeleiding vanuit school (eventueel ook niet schoolse zaken);
- of er sprake zal zijn van eventuele studieverlenging ten gevolge van het zwangerschapsverlof.

Tijdens de zwangerschap volgt er:

- een evaluatie van gemaakte afspraken;
- concrete afspraken met betrekking tot verlof (en eventuele wijzigingen in datum);
- concrete afspraken met betrekking tot verlenging;
- doornemen stand van zaken met betrekking tot zaken die de student zelf regelt, met behulp van studentondersteuning:
 - Kinderopvangtoeslag
 - Kinderopvang
 - Kraamzorg
 - Hulp uit netwerk (eventueel ondersteuning studentzaken)

Tijdens het verlof:

- Is er contact met de Slb'er (één keer voor de bevalling – één keer vier weken na de bevalling en één keer voor het einde van het verlof);
- laat de student aan de Slb'er weten wanneer het kindje geboren is;
- overlegt de Slb'er met de student over de communicatie richting de klas;
- eventueel informeert de Slb'er de klas (eventueel met bezoekje met kindje).

Bij de laatste afspraak voor het einde van verlof wordt:

- gecheckt of alles is geregeld zoals afgesproken (Indien "ja", afspraak maken over eerste schooldag. Indien "nee", inventariseren welk ondersteuning nodig is);
- zo nodig toegang tot kolfruinte en koeling geregeld.

Wanneer student de studie, nu met kind, weer oppakt: zie 'Ondersteuning studerende ouder'.

Ondersteuning studerende ouder

Wanneer er gesproken wordt over studerende ouders, dan kunnen we het hebben over **1) studenten die terugkomen van verlof** of **2) studenten met een kind/kinderen die nieuw op school komen**. Hieronder wordt de aanpak per situatie toegelicht.

Het begeleiden van studerende ouders is altijd **maatwerk**. De nominale onderwijstijd is hierbij richtinggevend. Er wordt samen met de student gekeken: waar sta jij – wat moet er nog gebeuren en wat schatten wij in hoeveel tijd je nodig hebt? Denk buiten kaders, houd aan wat minimaal nodig is volgens kwalificatiedossier (KD) van de opleiding, betrek het onderwijsteam, studentondersteuning en zo nodig het examenbureau.

Als het gaat om de aanwezigheidsplicht wordt ervanuit gegaan dat een student niet meer dan 16 uur in 4 weken afwezig mag zijn. Als de afwezigheid te maken heeft met bijvoorbeeld het niet kunnen vinden van opvang of een ziek kind en er is geen sprake van het creëren van achterstand in de ontwikkeling en studievoortgang, dan wordt er met de Slb'er, teamleider en de verzuimcoördinator besproken wat het plan is.

Blended leren biedt veel mogelijkheden als het gaat om afstandsonderwijs.

1) Terug van verlof

Een student die net met zwangerschapsverlof is geweest heeft voorafgaand aan het verlof afspraken vastgelegd in een zwangerschapsplan. Als een student terugkomt van verlof wordt er samen met de Slb'er, op basis van dat plan, gekeken naar hervatten van onderwijs.

Het proces

- Toon interesse in de thuissituatie, geef de student de mogelijkheid haar kindje een keer mee te nemen naar school om hem/haar te laten zien en de klas te betrekken.
- Maak afspraken met betrekking tot aanwezigheid. Is het haalbaar om alle lessen/activiteiten aanwezig te zijn? Zo niet, waar ligt dit aan?
 - Opvang
 - *Kijk met de student naar mogelijkheden inzet netwerk en aanvraag kinderopvang*
 - Anders
 - *Bespreek met de student wat de reden is dat zij niet volledig naar school kan komen en of hier een oplossing voor is.*
- Pas het zwangerschapsplan op basis van bovenstaand gesprek aan waar nodig. Maak een korte termijnplanning en beschrijf mogelijke knelpunten/extra ondersteuning.
- Maak afspraken over vakken/toetsen die de student heeft gemist tijdens verlof.
- Maak afspraken over contactmomenten
- Wanneer de student niet naar school kan komen wegens ziekte van het kind of het ontbreken van opvang, maak hier afspraken over. In principe kan er gebruik worden gemaakt van calamiteitenverlof (1 dag), maar wanneer er meer nodig is wordt dit besproken met de Slb'er.
- De student kan, net als medewerkers, gebruik maken van de daarvoor bestemde kolfruintes.
Locatie Dulon College, ruimte F0.03.2.
Locatie Technova College, ruimte T2.04
Locatie Astrum College, ruimte N2.17
- De student valt onder het reguliere proces studievoortgang (eerste jaar BSA) met in achtneming van persoonlijke omstandigheden.

2) Nieuwe student met kind(eren)

Een student die nieuw bij ons start en kinderen heeft valt in principe onder het reguliere proces van studievoortgang en ondersteuning. Wel wordt er van de Slb'er verwacht dat hij/zij zicht heeft en houdt op de situatie en extra ondersteuning kan bieden waar nodig.

- Toon interesse in de thuissituatie. Bespreek of er extra ondersteuning is gewenst (dit geldt zowel voor studerende moeders, als ook studerende vaders).
- Bespreek of thuis voldoende is geregeld zodat de student (onbezorgd) de lessen kan volgen. Denk hierbij aan:
 - Sociaal netwerk
 - Kinderopvang
 - Toeslagen
- Wanneer de student niet naar school kan komen wegens ziekte van het kind of het ontbreken van opvang, maak hier afspraken over. In principe kan er gebruik worden gemaakt van calamiteitenverlof (1 dag), maar wanneer er meer nodig is wordt dit besproken met de Slb'er.
- De student kan, net als medewerkers, gebruik maken van de daarvoor bestemde kolfruimtes. Deze ruimte is ingericht en bestemd voor het kolven of het geven van borstvoeding.
Locatie Dulon College, ruimte F0.03.2.
Locatie Technova College, ruimte T2.04
Locatie Astrum College, ruimte N2.17

Indien de student gebruik wilt maken van (een van) deze ruimtes kunnen zij zich aanmelden bij de Helpdesk Facilitair. Zij doen dan de deur voor je open.

- De student valt onder het reguliere proces studievoortgang (eerste jaar BSA). Er kunnen hier persoonlijke omstandigheden gelden.
- Vraag de student of er extra ondersteuning van school wordt verwacht. Zo ja, maak hier een plan voor (zie bijlage 3).

Bijlage 1 – Zwangerschapsplan

Naam student en studentnummer		Naam Sib'ër / Contactpersoon	
Adres			
Telefoonnummer		Telefoon	
Email adres		Email adres	

Datum	
Naam locatie	
Opleiding	
Uitgerekende datum	

1. Verlofperiode

Verlof gaat in per		Student keert terug op	
--------------------	--	------------------------	--

	De student heeft kennisgenomen van eventuele gevolgen met betrekking tot de Wet Studiefinanciering
--	--

2. Afspraken met betrekking tot stage, vakken/lessen en onderwijsprogramma

Eventuele vakken en lessen die worden gemist:	
Eventuele aanpassingen in het onderwijsprogramma:	
Welke afspraken worden gemaakt met betrekking tot stage (en het stagebedrijf):	
Overig afspraken:	

3. Begeleiding en voorzieningen

Afspraken met betrekking tot gewenste begeleiding tijdens de zwangerschap kunnen hier worden omschreven. Zie Hoofdstuk 2 in het protocol waarin staat aangegeven aan welke zaken gedacht moet worden bij het opstellen van afspraken. Wat is er nodig om de opleiding met diploma af te kunnen ronden is hierbij het uitgangspunt. Welke ondersteuning is hiervoor nodig en op welke voorzieningen kan de student aanspraak maken?

	De student is wel/niet voornemens om gebruik te maken van de kolfruimte en weet waar en hoe deze toegankelijk is (zie protocol – hoofdstuk 3)
--	---

4. Gewenste begeleiding bij terugkeer/hervatten opleiding

Afspraken met betrekking tot de gewenste begeleiding tijdens de opleiding. Omschrijving wat er nodig is om de opleiding met diploma af te kunnen ronden, waar de begeleiding uit bestaat en op welke voorzieningen de student aanspraak wil maken (zie hoofdstuk 3 van het zwangerschapsprotocol voor hulp bij het opstellen van deze afspraken).

	Beide partijen onderhouden gedurende de verlofperiode contact. Bij eventuele complicaties of veranderingen in de situatie van de student, neemt zij contact op met haar Slb'er. Indien nodig kan het plan worden bijgesteld en bijgestelde aanpassingen worden hierin opgenomen.
--	--

5. Ondertekening

Handtekening student	Handtekening Slb'er / Contactpersoon

Bijlage 2 – Checklist plan zwangerschap

- Is afgesproken wie de contactpersoon is voor het maken van afspraken?
- Zijn er afspraken gemaakt over hoe contact wordt onderhouden met de lesgroep?
- Is vastgelegd welke taken/toetsen voor het zwangerschapsverlof worden afgerond, ook voor de beroepspraktijkvorming (BPV) of stageperiode?
- Is besproken welke mogelijkheden er zijn om opdrachten te maken en in te leveren tijdens het verlof om evt. studievertraging te voorkomen?
- Is besproken of de BPV/stageperiode eventueel ingehaald kan worden op andere momenten, bijvoorbeeld in de zomervakantie?
- Is genoteerd welke afspraken er zijn gemaakt met het BPV/stage-bedrijf?
- Is afgesproken of de student het geboortebericht naar haar Slb'er stuurt om de opleiding op de hoogte te houden van hoe het gaat?
- Kan worden onderbouwd dat inderdaad (al dan niet tijdelijk) geen regulier onderwijsprogramma door de student kon worden gevolgd?
 - *Dat kan worden aangetoond door dat alle individuele afspraken zwart op wit zijn vastgelegd. Ter onderbouwing kan daarbij bijvoorbeeld een verklaring van een arts, verloskundige, jeugdzorg of maatschappelijk werk worden toegevoegd.*
- Is besproken hoe gemiste lessen kunnen worden ingehaald? Wanneer de les bijvoorbeeld in een andere klas wordt gegeven, kan je mogelijk daarvoor in die les aansluiten. Of bespreek de mogelijkheden van vervangende opdrachten waaruit blijkt dat de student de leerstof beheerst.
- Zijn evaluatie momenten afgesproken waarop de gemaakte afspraken met elkaar kunnen worden doorgenomen. Het is verstandig rekening te houden met de onvoorspelbaarheid van de situatie. Het verloop van een zwangerschap is niet te voorspellen. Momenten voor evaluatie en eventueel bijstelling van de afspraken kunnen hierin ook worden opgenomen.
- Is rekening gehouden met mogelijke momenten om afspraken bij te stellen kunnen zijn?
Hierbij valt te denken aan:
 - tijdens de zwangerschap;
 - na bevalling;
 - bij terugkeer naar school;
 - het moment dat het kind start op de kinderopvang.

Bijlage 3 – Ondersteuning en tips voor zwangere studenten

- Op de website studerendemoeders.nl is veel informatie te vinden en kun je een flyer downloaden met Gouden studietips voor studerende moeders'.
- Op internet zijn diverse zwangerschap checklisten te vinden waarop staat wat je in huis moet hebben aan spullen en dergelijke voor de bevalling en daarna. Een voorbeeld hiervan:

<https://www.consumentenbond.nl/zwanger/zwanger-dit-moet-je-regelen>

of

<https://www.24baby.nl/zwanger/wat-regelen/checklist-zwangerschap/>

Maar ook de huisarts, kraamzorg, verloskundige of het centrum voor jeugd en gezin kunnen hierbij helpen.

- Meld bij huisarts en de verzekering dat je zwanger bent en geef de te verwachten bevallingsdatum door. Check hoe je verzekerd bent voor zwangerschap, de bevalling en kraamzorg.
- Pas waar nodig je zorgverzekeringspakket aan.
- Regel kraamzorg. Dit kan ook via de verzekering. Dit moet je tussen de 10e en de 14e week van je zwangerschap doen.
- Oriënteer je op bevalling thuis of in het ziekenhuis. Win informatie in bij je huisarts of een verloskundigenpraktijk.
- Meld je aan bij een verloskundigenpraktijk die de controles doet tijdens de zwangerschap, na de bevalling, ook als je in een ziekenhuis bevallen bent.
- Regel kinderopvang, vanaf 12 weken zwangerschap. Niet veel later doen in verband met de wachttijden.
- Vraag kinderopvangtoeslag aan bij de belastingdienst of via toeslagen.nl. Dit kun je invullen zodra je een offerte hebt ontvangen van de kinderopvang organisatie. Indien de eigen bijdrage kinderopvangkosten een belemmering vormt, dan kun je in je eigen gemeente een aanvraag doen voor de 'tegemoetkomingsregeling kinderopvangkosten'.
(<https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/private/toeslagen/kinderopvangtoeslag/kan-ik-kinderopvangtoeslag-krijgen-als-ik-niet-werk/ik-volg-een-opleiding>)
- Vraag bij DUO eenouderoetoeslag aan indien je alleenstaand bent.
- Meld bij je stagebedrijf of werkgever - indien je een bijbaan hebt - dat je zwanger bent en verlof aanvraagt.